

Oponentský posudok na bakalárskú prácu

Autor: David Černohub

Fakulta: FF UHK

Katedra: KFSV FF UHK

Rok odovzdania: 2023

Názov práce: *Fundamentální filozofické otázky z pohledu experimentální filozofie*

Ciele a štruktúra práce

Práca si kladie za cieľ posúdiť, či a ako môžu metódy experimentálnej filozofie (ďalej len EF) prispieť k zodpovedaniu tradičných filozofických otázok po *zmysle života* alebo *šťastnom živote*. Cestou k tomuto cieľu má byť (1) zmapovanie typických prístupov EF ohľadom kľúčových problémov epistemológie (napr.: povaha/definícia poznania), metafyziky (napr.: je sloboda vôle kompatibilná s determinizmom?) alebo etiky (napr.: ovplyvňujú morálne sudy nemorálne sudy?); a (2) kritika relevancie týchto prístupov pre filozofické otázky. Autor sa opiera o niekoľko prehľadových anglických článkov; na ich základe sa odvoláva na iné konkrétne štúdie (z pera EF-filozofov a ich kritikov) bez toho aby tieto štúdie citoval (čítal?) konkrétne. Až po tomto prehľade, ktorý tvorí drvivú väčšinu práce, sa autor na pár stranách vyslovuje k problematike zmyslu života a šťastného života. V tejto časti však *de facto* vôbec nejde o tieto otázky; autor v podstate len zopakuje (trochu detailnejšie) kritiku EF; plus, uvedie ďalšie metodologické problémy týkajúce sa kvalitatívnych metód (malý = nereprezentatívny „sample“) a kvantitatívnych metód (nemožnosť participatívno-dialogického prístupu). Ak by toto mala byť dostatočne pádna kritika – o čom sa dá pochybovať – potom by platila pre ľubovoľný problém, na ktorý sa EF zameriava. Autor v podstate tvrdí, že empirické zisťovanie intuícii o ľubovoľnom tradičnom filozofickom probléme X – aj keby bolo metodicky správne urobené – je síce psychologicky alebo sociologicky zaujímavé, ale filozoficky irelevantné, pretože nám nepovie nič o pojme X (ktorý je typicky vágny(konfúzny a/alebo kontroverzný). Pojem zmyslu života či šťastného života je tu „red herring“ – nič na ňom nestojí; je zameniteľný za ľubovoľný iný pojem, na ktorý EF zameriava pozornosť.

Zhodnotenie práce

Vyššie uvedené predznamenáva hodnotenie práce. Práca ma zaujímavý cieľ a určite poskytuje istý prehľad o tom ako funguje EF; aj o tom ako ju možno kritizovať.

1) Tento prehľad ja však veľmi obmedzený: autor až príliš často neuvádza žiadne inštruktívne detaily (uvedie napr., že EF sa zameriava na problém poznania, ale nepovie nám konkrétne ako). Práca pôsobí ako rýchle a miestami zmätočné zhrnutie pre a proti EF; rozhodne ale v tomto ohľade nepôsobí ako rozhodná kritika EF !

2) Hlavný cieľ sa potom dá ťažko považovať za splnený. Auto síce v úvode avizuje, že bude argumentovať, že prístup EF nám filozoficky nepomôže uchopiť problém zmyslu/šťastného života, ale

a) v práci nie je žiadna diskusia EF zameraná a relevantná špecificky pre pojmy zmyslu/šťastného života;

b) všeobecná kritika EF je až príliš všeobecná (a repetitívna), aby mohla byť presvedčivá.

Okrem toho má práca i rôzne formálne nedostatky:

- Časté stylistické kotrmelce;
- Repetitívnosť;
- Autor sa odvoláva na autorov/štúdie, ktoré konkrétne necituje.

Prácu hodnotím známkou E (avšak autor ma podľa mňa potenciál a môže komisiu presvedčiť o tom, že má problematiku lepšie premyslenú).

Otázky k obhajobe

1. Ako by sa autor obhájil vzhľadom na námietku, že jeho práca de facto vôbec nepotrebuje pojem zmyslu/šťastného života?

2. Prečo by odpovede EF-filozofov na námietky ich kritikov, ktoré autor sám uvádza v prvej časti jeho práce, nemohli byť použité na konci práce k tomu, aby obhájili potenciál EF vzhľadom na problém zmyslu/šťastného života? Považuje ich autor za menej presvedčivé než argumenty/námietky kritikov EF (toto z prvej časti nevyplýva)? Ak áno, ktoré problémy považuje za neprekonateľné a prečo (napr. metodické problémy typu „nereprezentatívny sample“ mi nepripadajú neprekonateľné).

V Hradci Králové 14.8. 2023

Doc. Mgr.

Ladislav Koreň Ph.D.